

การใช้ผังความคิดและวิจัยปฏิบัติการในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขามแก่นนคร

Using Mind Maps and Action Research to Develop English Reading Comprehension Achievement of Grade 8th Students at Kham Kaen Nakhorn School

วชิราภรณ์ เยี่ยมแสง¹ สมปอง ศรีกัลยา² และ อเนก ศิลปนิลมาลัย³

Wachirapon Yeamsang,¹ Sompong Srikunlaya² and Anake Silpanilmalaya³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด ด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขามแก่นนคร อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2554 จำนวนนักเรียน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด จำนวน 9 แผน เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ แบบบันทึกพฤติกรรมกรรมการสอนของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร แบบบันทึกผลหลังการสอนของครู แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจวิชาภาษาอังกฤษ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละผลการวิจัยพบว่า

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด ด้วยกระบวนการ วิจัยปฏิบัติการ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.63 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนสอบผ่านเกณฑ์จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 88.24 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การวิจัยปฏิบัติการ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ผังความคิด

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ศษ.ด. (หลักสูตรและการสอน) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ค.ด. (หลักสูตรและการสอน) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รับต้นฉบับ 28 มกราคม 2556 รับลงพิมพ์ 13 มีนาคม 2556

ABSTRACT

The objectives of this action research were: 1. to develop the management of English learning activities by using mind maps and the process of action research, 2. to develop an achievement in English reading comprehension for grade 8th students, and 3. to study the students' satisfaction on English learning activities managed by using mind maps.

The samples were 34 grade 8th students of Kham Kaen Nakhorn School, Amphur Muang, Khon Kaen, under the administration secondary educational area 25, in the academic year of 2011. They were selected by purposive sampling. The instruments used in this research were 1.the instrument for learning activity management including 9 learning management plans, 2. the instrument for reflecting learning activity management including the teachers' teaching behavior recording form, the students' learning behavior observation form, The sub-test for each cycle ending, the teachers' teaching result recording form, the questionnaire on students' Satisfaction toward Learning Activities, and 3. the instrument for evaluating efficiency of learning activity management including the English reading comprehension achievement test. The data were analyzed by the mean, standard deviation, and percentage.

The results of the research indicated that the English reading comprehension achievement could be continuously developed, and could enhance the students' English reading comprehension achievement to an average score of 82.63% . Meanwhile 88.24% of the subjects passed the specific criterion. Besides, the students' satisfaction on English learning activities managed by using mind maps was at the 'High' level.

Keywords : Action Research, Developing Learning Achievement, English Reading Comprehension, Mind Maps

บทนำ

ในประเทศไทย ภาษาอังกฤษนับว่าเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญและนิยมเรียนมากที่สุด มีบทบาททั้งด้านการศึกษา สังคม การเมือง เศรษฐกิจ การค้า การท่องเที่ยว ตลอดจนสื่อมวลชน เป็นภาษาแห่งโอกาสที่คนเราจะพัฒนาแนวคิดของตน หรือเป็นภาษาที่สองที่เราจำเป็นต้องเรียนรู้ จัดได้ว่าภาษาอังกฤษกลายเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องเรียนรู้ แต่การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ผ่านมา ยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริง ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัญหาต่าง ๆ มากมาย ปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือนักเรียนขาดทักษะในด้านการอ่าน (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 2544 : 71) ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากปัจจุบันโอกาสที่จะได้เห็นและอ่านภาษาอังกฤษมีมากขึ้น ทักษะการอ่านจึงมีความสำคัญมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการติดต่อ ทำสัญญา ค้าขาย หรือแม้แต่การอ่านหลากหลายสินค้าอุปโภคและบริโภค

ล้วนต้องอาศัยความเข้าใจในการอ่านทั้งสิ้น แต่เนื่องจากทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ซับซ้อน และต้องอาศัยการฝึกฝน เพราะการอ่านไม่ใช่เพียงอ่านตัวอักษรออกเท่านั้น แต่ต้องมีความเข้าใจด้วย ดังนั้นทักษะการอ่านจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนจากการเรียนในห้องเรียน จากครูผู้สอนจนชำนาญก่อน แล้วจึงไปฝึกเพิ่มเติมเองนอกห้องเรียน (เรวดี หิรัญ, 2540 : 149)แม้จะมีผู้ให้ความสำคัญกับทักษะการอ่านมากเพียงใดก็ตาม แต่ความสามารถทางการอ่านของนักเรียนส่วนใหญ่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ จากภาพรวมของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามแก่นนคร เฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าเกณฑ์การเรียนเพื่อรอบรู้ที่โรงเรียนตั้งเป้าหมายไว้ที่ร้อยละ 70 และทักษะที่นักเรียนทำคะแนนได้ดีที่สุดคือ คะแนนทักษะการอ่าน ซึ่งควรจะได้รับปรับปรุงแก้ไขให้มีการพัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งเป้าหมายไว้ สอดคล้องกับการศึกษาทางวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษของ เรวดี หิรัญ

(2540 : 151) ที่พบว่า เด็กไทยส่วนมากยังมีระดับความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ และการที่ผู้เรียนส่วนมากยังขาดความสามารถในทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจอยู่นั้น อาจเป็นเพราะยังขาดวิธีการหรือเทคนิคที่เหมาะสมที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น ปัญหาด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน นับเป็นสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจัง โดยเฉพาะครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเตรียมประสบการณ์ให้กับผู้เรียน จึงจำเป็นต้องเร่งหาเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการสอนอ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กลวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษให้ได้ผลดีขึ้น คือการใช้เทคนิคการสร้างผังความคิด (Widdowson, 1979 : 79) ซึ่งสอดคล้องกับสว พักขาว (2544 : 161) ที่ได้กล่าว ถึงการพัฒนาการสอนอ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาค้นหาเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มแรงจูงใจ ความสนใจ และส่งเสริมให้มีความเข้าใจในการอ่าน การสร้างผังความคิด (Mind maps) เป็นเทคนิควิธีการหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผังความคิด เป็นเทคนิคประกอบการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนหลายประการ ดังที่ Carrell, Pharis and Liberto (1989 : 651) แสดงความคิดเห็นว่า ผังความคิด มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคำศัพท์สำคัญก่อนอ่าน สามารถทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนสามารถดึงเอาโครงสร้างความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ได้ดี เมื่อผู้เรียนเรียนจบบทอ่านแล้ว ผู้เรียนสามารถอภิปรายโดยใช้ผังความคิดเพื่อเน้นการจับใจความสำคัญของเนื้อหา สามารถขยายผังความคิดจากการอภิปรายกับเพื่อน ๆ ได้ และช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการที่จะเชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ Devis and McPherson (1989 : 232) ได้แสดงทัศนะเพิ่มเติมว่า ผังความคิดเป็นกลวิธีการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพและมีความยืดหยุ่น กล่าวคือ สามารถนำมาใช้ได้ทั้งกิจกรรมก่อนการอ่าน กิจกรรมขณะอ่าน และกิจกรรมหลังการอ่าน ช่วยให้นักเรียนมองเห็นองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ในเนื้อหาที่อ่าน ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญ และโยงความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนเข้าด้วยกันอย่างมีเอกภาพ

นอกจากการนำเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาประกอบการเรียนการสอนแล้ว สุวิมล ว่องวานิช (2550 : 2) ได้ให้ข้อคิดว่าเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนนั้น สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งคือ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครู ตามการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษาตามมาตรา 30 ที่กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การทำวิจัยปฏิบัติการ จึงนับเป็นกระบวนการหนึ่งที่ครูสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานสอนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ ประวิต เอราวรรณ (2545 : 53) ที่กล่าวถึงข้อดีของวิจัยปฏิบัติการว่า ช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถแก้ปัญหาได้ทันทีและขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัยปฏิบัติการ ถือเป็นกระบวนการที่เป็นระบบที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ทำให้ครูและนักเรียนได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ค้นพบปัญหาและร่วมกันแก้ปัญหาระหว่างการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

จากการศึกษาสภาพปัญหา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และได้ประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านภาษาอังกฤษ จึงมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยนำเทคนิคการใช้ผังความคิดและกระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยความเชื่อว่าจะช่วยแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะการอ่านให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด ด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้ผังความคิด

ขอบเขตการวิจัย

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ

1.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้ผังความคิด

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตัวชี้วัดข้อที่ 3 สาระการเรียนรู้ แกนกลางข้อที่ 3 และตัวชี้วัดข้อที่ 4 สาระการเรียนรู้แกนกลางข้อที่ 4 โดยจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้แบ่งเป็น วงจรปฏิบัติการ 3 วงจร ประกอบด้วย แผนปฐมนิเทศ 1 แผน และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง ดังนี้ แต่ละวงจรปฏิบัติประกอบด้วยแผนการเรียนรู้ เรื่อง

2.1 วงจรปฏิบัติการที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ Famous places

2.1.1 Life in Britain

2.1.2 My School in Britain

2.1.3 I live in New York.

2.2 วงจรปฏิบัติการที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ Famous people

2.2.1 Robin Hood

2.2.2 Parodom Srichaphan

2.2.3 Angelina Jolie

2.3 วงจรปฏิบัติการที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ Famous festivals

2.3.1 Loy Krathong Festival

2.3.2 The Moon Festival

2.3.3 Songkran Festival

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

4. เกณฑ์วัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขามแก่นนคร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 430 คน จำนวนห้องเรียน 12 ห้องเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/9 โรงเรียนขามแก่นนคร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากเป็นห้องเรียนเพียงห้องเดียวที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน สัปดาห์ละ 4 คาบเรียน

เครื่องมือการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด โดยใช้รูปแบบการสอนอ่าน 3 ขั้นตอนของกรมวิชาการ (2545 : 3-6)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ได้แก่

2.1 แบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของครู

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

2.3 แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร

2.4 แบบบันทึกผลหลังการสอนของครู

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจวิชาภาษาอังกฤษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบเขียนตอบผังความคิด 3 เรื่อง และแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

การสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด มีขั้นตอนในการจัดทำดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนขามแก่นนคร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.3 วิเคราะห์หลักสูตรเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ แล้วกำหนดเนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล แล้วจึงดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (กิจกรรมก่อนการอ่าน) เป็นขั้นที่เตรียมความพร้อม กระตุ้นความสนใจ แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ ทบทวนความรู้เดิม เชื่อมโยงไปสู่เรื่องที่จะเรียนใหม่ นำเสนอเรื่องที่จะอ่าน

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน (กิจกรรมขณะอ่าน) อธิบายวิธีอ่านเรื่อง แนะนำวิธีการหาความหมายของคำศัพท์ อ่านในใจ/อ่านออกเสียง แล้วทำความเข้าใจเนื้อเรื่องด้วยผังความคิดโดยเขียนความคิดหลัก ความคิดรอง และสาระสำคัญจากบทอ่าน แล้วตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป (กิจกรรมหลังการอ่าน) นักเรียนสรุปสาระสำคัญจากการอ่าน โดยการสรุปด้วยผังความคิดและทำแบบฝึกทักษะการอ่านท้ายบทอ่าน

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา ความสอดคล้องครอบคลุมของรูปแบบเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและหาค่าความสอดคล้อง (IOC) นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าความสอดคล้องโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปรากฏว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงให้ถูกต้องและเหมาะสม หลังจากนั้นจึงนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้ง

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองสอนจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

2.1 แบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของครู มีลักษณะเป็นปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ผู้ช่วยวิจัยบันทึกพฤติกรรมการสอนของครู มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1.1 กำหนดขอบเขตของพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต ในประเด็นต่อไปนี้

1) ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ความพร้อมของครูผู้สอน สื่ออุปกรณ์การสอน เนื้อหา และวิธีการ ความพร้อมของสถานที่ สภาพแวดล้อม และความพร้อมของนักเรียน

2) ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมในขั้นนำ การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด การนำเสนอเนื้อหา การเอาใจใส่นักเรียนรายบุคคล การให้คำแนะนำ การอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์ การใช้สื่อการเรียนรู้ บรรยากาศในชั้นเรียนและการประเมินผู้เรียน

2.1.2 ดำเนินการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม การสอนของครูตามกรอบขอบข่ายที่กำหนดไว้อย่างครอบคลุม

2.1.3 นำแบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่าความสอดคล้องโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปรากฏว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และนำแบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน มีลักษณะเป็นปลายเปิดเพื่อให้ผู้ช่วยวิจัยบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.2.1 กำหนดขอบเขตพฤติกรรมของนักเรียนที่จะสังเกต ในประเด็นดังต่อไปนี้

1) ด้านความพร้อมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

2) ด้านพฤติกรรมนักเรียนในระหว่าง ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

2.2.2 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
ของนักเรียน ตามกรอบขอบข่ายที่กำหนดไว้

2.2.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
ของนักเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิด
เห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาความสอดคล้อง โดยใช้ดัชนีความ
สอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ค่า
ดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และนำแบบสังเกตพฤติกรรม
การเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.3 แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร ประกอบด้วย
การหาความหมายของคำศัพท์ การอ่านบทอ่านแล้วเขียนราย
ละเอียดลงในผังความคิด อ่านบทอ่านแล้วตอบคำถามและ/หรือ
เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก แล้วนำคะแนน
ไปหาความก้าวหน้าด้วยการใช้เกณฑ์การผ่าน คือ นักเรียนที่ได้
คะแนนร้อยละ 75 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์ แล้วนำผลทั้ง 3 วงจร
มาเปรียบเทียบกันให้อยู่ในแนวพัฒนาและสะท้อนผลการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป ขั้นตอน
การสร้างแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร มีดังต่อไปนี้

2.3.1 ศึกษาทฤษฎีและวิธีสร้างแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ และเทคนิคการเขียน
ข้อสอบ (ไพศาล วรคำ, 2552 : 227-233)

2.3.2 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา
จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้น

2.3.3 สร้างตารางความสัมพันธ์ระหว่างจุด
ประสงค์ การเรียนรู้และแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร

2.3.4 สร้างแบบทดสอบย่อยท้ายวงจรประกอบ
ด้วยข้อสอบ 2 แบบ ได้แก่ แบบเขียนตอบผังความคิดแบบปรนัย
ชนิดเติมคำ จับคู่ หรือชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกและชนิดตอบ
คำถาม จำนวน 3 ฉบับ ๆ ละ 1 วงจร เป็นแบบทดสอบฉบับละ
15 ข้อ ใช้จริงฉบับละ 10 ข้อ

2.3.5 นำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจรเสนอต่อ
ผู้เชี่ยวชาญและนำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้
เชี่ยวชาญมาคำนวณหา ค่าความสอดคล้อง โดยใช้ดัชนีความ
สอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปรากฏว่าแบบทดสอบย่อยทั้ง
3 ฉบับได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00, 1.00 และ 0.96
ตามลำดับ แล้วนำแบบทดสอบย่อย มาปรับปรุงแก้ไข ตามค่า

แนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 แบบบันทึกผลหลังการสอนของครู

ขั้นตอนในการสร้างแบบบันทึกผลหลังการสอนของครู มีดังนี้

2.4.1 กำหนดกรอบและประเด็นที่จะบันทึกผล

2.4.2 สร้างแบบบันทึกผลหลังการสอน

2.4.3 นำแบบบันทึกผลหลังการสอนเสนอต่อ
ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องให้ข้อคิดเห็นและพิจารณา
หา ค่าความสอดคล้อง นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหา ค่าความสอดคล้อง โดยใช้ดัชนีความ
สอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปรากฏว่าแบบบันทึกผลหลัง
การสอนได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และนำแบบ
บันทึกผลหลังการสอน มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ
ผู้เชี่ยวชาญ

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อ
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ มีขั้นตอนการสร้าง
ดังนี้

2.5.1 ศึกษารูปแบบของแบบสอบถามความ
พึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการอ่านเพื่อความเข้าใจ
วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด

2.5.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของ
นักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ เป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 10 ข้อ โดยมี
ระดับความคิดเห็น จำแนกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปาน
กลาง น้อย น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 72)

การพิจารณาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้ผังความคิด พิจารณาจากค่า
เฉลี่ยของแต่ละข้อซึ่งจะนำข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจ
ที่นักเรียนได้ทำแล้ว มาคิดคำนวณค่าเฉลี่ยรายข้อ เพื่อสรุประดับ
ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.5.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของ
นักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผัง
ความคิดที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่รวบรวม
จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหา ค่าความสอดคล้อง
โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปรากฏว่า ได้
ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และนำแบบสอบถาม ความ
คิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.5.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้ผังความคิดไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในขั้นการหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 96)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เป็นแบบเขียนตอบผั่งความคิดจากบทอ่าน 3 เรื่องและแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 56-93) โดยมีวิธีการและขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎี วิธีการสร้างแบบทดสอบ เทคนิคการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.2 วิเคราะห์เนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

3.3 สร้างแบบเขียนตอบผั่งความคิดจากบทอ่าน 3 เรื่อง และแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ ต้องการจริงจำนวน 30 ข้อ ให้ครอบคลุมกับสาระการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด

3.4 นำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าความสอดคล้อง เพื่อหาผลรวมของแบบทดสอบ โดยเลือกข้อสอบที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งเป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ได้ จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่าแบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.5 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และผ่านการเรียนรู้เนื้อหาที่มาแล้ว

3.6 นำผลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) ตามวิธีของ เบรนแนน (Brennan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 90-92) แล้วคัดเลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความยากง่าย (P) อยู่

ระหว่าง .20 - .80 มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ผลจากการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ พบว่า ข้อสอบเข้าเกณฑ์ทั้งหมด มีค่าความยาก (P) ระหว่าง .38 ถึง .75 และมีค่าอำนาจจำแนก (B) ระหว่าง .24 ถึง .88

3.7 นำข้อสอบจำนวน 30 ข้อมาหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านทั้งฉบับ ตามวิธีของโลเวทท์ (Lovett) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86

3.8 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ให้เป็นฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 30 ข้อนำไปทดสอบจริงกับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นข้อสอบแบบเขียนตอบผั่งความคิดจากบทอ่าน 3 เรื่องและแบบปรนัยจำนวน 30 ข้อ บันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้ผังความคิด จำนวน 9 แผนการจัดการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เก็บคะแนนจากการทดสอบย่อยท้ายวงจรหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ทุก ๆ 3 แผน

3. เก็บข้อมูลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรต่อไป

4. เก็บคะแนนจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำคะแนนจากแบบทดสอบและแบบสอบถามไปวิเคราะห์และทำการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แบบบันทึกผลหลัง

การสอนของครู โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์วิจารณ์เชิงเนื้อหา เพื่อประเมินสภาพที่เกิดขึ้นว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร แล้ววางแผนแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นกระบวนการที่เชิงคุณภาพ

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร เป็นข้อสอบแบบอัตนัยที่เขียนรายละเอียดลงในผังความคิด และข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 3 ชุด เพื่อนำผลของคะแนนที่ได้ทั้ง 3 วงจรมาเปรียบเทียบกัน ให้อยู่ในแนวพัฒนาและสะท้อนผลการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

3. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย, ค่า S.D. และ ค่า ร้อยละ แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด 75/75 นั่นคือ นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 75 ขึ้นไป โดยนำคะแนนที่ได้ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย, ค่า S.D. และค่าร้อยละ พร้อมเสนอในรูปแบบกราฟแท่ง

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยจากกิจกรรมการอ่านเพื่อความเข้าใจวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้ผังความคิด รวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูล แล้วทำการสรุปแบบสอบ ตามความพึงพอใจและแจ้งให้นักเรียนทราบ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผลการดำเนินการวิจัยในวงจรปฏิบัติการที่ 1

จากการประเมินของผู้ช่วยวิจัย สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้วิจัย เป็นไปค่อนข้างล่าช้า อาจเป็นเพราะยังไม่คุ้นเคยกับรูปแบบการสอน แต่มีน้ำเสียงชัดเจน บุคลิกท่าทางเหมาะสม การอธิบายเนื้อหาบทเรียนได้เข้าใจดี และมีบางช่วงที่ผู้วิจัยกังวลกับเวลาในการสอน และบางครั้งให้ความสนให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนมากเกินไป เมื่อครูตั้งคำถาม นักเรียนไม่สามารถตอบหรือไม่สามารถหาข้อความมาเติมลงในผังความคิดได้ถูกต้อง โฉมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 และ 3 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถทำงานได้เร็วขึ้น แต่บางคนยังทำงานช้ามาก และแอบลอกผังความคิดจากเพื่อน ครูต้องคอยกระตุ้นให้ทำงานด้วยตนเอง

ผลการทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1 จำนวนนักเรียน 34 คน คะแนนเต็ม 20 คะแนน คะแนนที่กำหนดว่าผ่านเกณฑ์คือ

15 คะแนน ผลการทดสอบปรากฏว่า นักเรียนได้คะแนนสูงสุด 15 คะแนน ได้คะแนนต่ำสุด 9 คะแนน คะแนนเฉลี่ยทั้งหมดคิดเป็น 12.85 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 64.40 จำนวนนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 35.29 ผลคะแนนยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการดำเนินการวิจัยในวงจรปฏิบัติการที่ 2

ผู้วิจัยได้ปรับแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ปรับการดำเนินกิจกรรมให้กระชับขึ้น ชี้นำเข้าสู่บทเรียนใช้เวลาลดลงปรับเวลาในการจับคู่คำศัพท์กับรูปภาพให้น้อยลงให้เพื่อนที่เรียนเก่งช่วยดูแลอธิบายบทเรียนแก่เพื่อนที่เรียนอ่อน ผู้วิจัยปรับการอธิบายการเขียนผังความคิดโดยใช้เทคนิคความสัมพันธ์ของเนื้อหาแบบ แม่-ลูก-หลาน ทำให้นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น กล้าแสดงออก และกล้าออกมานำเสนอผลงานมากขึ้น การปรับเทคนิคการสอนของผู้วิจัย ทำให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียนมากขึ้น นักเรียนทุกคนตั้งใจเรียนพร้อมกับการเรียนมากกว่าการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 1

ผลการทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียน 34 คน คะแนนเต็ม 20 คะแนน คะแนนที่กำหนดว่าผ่านเกณฑ์คือ 15 คะแนน นักเรียนได้คะแนนสูงสุด 17 คะแนน ได้คะแนนต่ำสุด 10 คะแนน คะแนนเฉลี่ยทั้งหมดคิดเป็น 14.15 คะแนน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70.74 จำนวนนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ 19 คน คิดเป็นร้อยละ 55.88 จากผลการทดสอบย่อยท้ายวงจรดังกล่าวพบว่า ผลคะแนนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ผลการดำเนินการวิจัยในวงจรปฏิบัติการที่ 3

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมนักเรียนโดยใช้สถานการณ์ที่หลากหลาย เช่น การพูดคุยเกี่ยวกับเทศกาลลอยกระทง เทศกาลไหว้พระจันทร์ การร้องเพลงลอยกระทง ซึ่งนักเรียนทุกคนร้องด้วยความสนุกสนาน ตั้งใจทำงานทุกคน มีวินัยในตนเองดีมากและเข้าใจลำดับขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี ในการเขียนผังความคิดนั้น นักเรียนสามารถเขียนใจความหลัก ใจความรอง และข้อความที่เป็นรายละเอียดของใจความรองได้ดีนักเรียนทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจมีความเข้าใจในบทเรียนดีขึ้นมากสามารถเขียนผังความคิดได้ถูกต้องมากขึ้น ทำแบบฝึกหัดท้ายบทอ่านและทำแบบ ทดสอบย่อยท้ายวงจรได้ดีขึ้น ผลการทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 3 จำนวนนักเรียน 34 คน คะแนนเต็ม 20 คะแนน คะแนนที่กำหนดว่าผ่านเกณฑ์คือ 15 คะแนน

นักเรียนได้คะแนนสูงสุด 18 คะแนน ได้คะแนนต่ำสุด 13 คะแนน คะแนนเฉลี่ยทั้งหมดคิดเป็น 16.03 คะแนน คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.15 จำนวนนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 88.24 จากผลการทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 3 ดังกล่าว พบว่า ผลคะแนนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป ผู้วิจัยจึงยุติการดำเนินการวิจัย และทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อทำความเข้าใจและประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ

ตารางที่ 1 วงจรปฏิบัติการที่ 1-3

4. ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

วงจร	คะแนน เฉลี่ย	ร้อยละ	ผ่าน เกณฑ์	ร้อยละ
			/ คน	
1	12.85	64.40	12	35.29
2	14.15	70.74	19	55.88
3	16.03	80.15	30	88.24

เพื่อทำความเข้าใจภาษาอังกฤษ โดยใช้ผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากได้ดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการแล้ว โดยใช้แบบทดสอบ 2 แบบ คือ แบบเขียนตอบผังความคิด 15 คะแนน และแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 15 คะแนน รวมคะแนน 30 คะแนน

ตารางที่ 2 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อทำความเข้าใจภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการทดสอบพบว่า จำนวนนักเรียนทั้งหมด 34 คน ทำการทดสอบหลังเรียน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อ

คะแนน สูงสุด	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน เฉลี่ย	ร้อยละ	ผ่าน เกณฑ์/ คน	ร้อยละ
29	20	24.79	82.63	30	88.24

ความเข้าใจภาษาอังกฤษ จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ดังนี้ คะแนนหลังเรียนนักเรียนได้คะแนนต่ำสุด 20 คะแนน คะแนนสูงสุด 29 คะแนน คะแนนเฉลี่ยทั้งหมด 24.79 คะแนน คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 82.63 และจากคะแนนผ่านเกณฑ์ของนักเรียน พบว่า มีนักเรียนที่สอบผ่านเกณฑ์จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 88.24 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทำการทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจรและได้ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อทำความเข้าใจภาษาอังกฤษกับนักเรียนแล้ว ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยและระดับคะแนนความพึงพอใจ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด ในระดับมากในทุกด้าน โดยเฉพาะในข้อที่ 7 มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจและมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิดช่วยให้นักเรียนทำแบบทดสอบได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกกับการเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ช่วยให้นักเรียนรู้จักเชื่อมโยงเนื้อหาและสรุปความเนื้อหาได้ สามารถจัดหมวดหมู่เนื้อหาที่อ่านได้ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจจดจำเนื้อหา ได้ดีขึ้น นักเรียนได้ปฏิบัติการร่วมกับเพื่อน ๆ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งยังสามารถนำกลวิธีการอ่านโดยใช้ผังความคิดไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ ได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีสาระสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด ด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเพื่อทำความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน มาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอภิปรายผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละวงจรปฏิบัติการ ดังนี้

1.1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วงจรปฏิบัติการที่ 1 ปฐมนิเทศนักเรียนก่อนดำเนินการสอน แล้วจึงดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในขั้นกิจกรรมก่อน

การอ่านผู้วิจัยได้ใช้สถานการณ์ต่างๆเพื่อเตรียมความพร้อมนักเรียนก่อนการสอนบทเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความตั้งใจและกระตือรือร้นกับกิจกรรมการเรียนรู้ดีมาก สอดคล้องกับกฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) ของธอร์นไดค์ (Thorndike, 1949 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2551 : 51-52) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ แต่ในขั้นตอนของการเขียนผังความคิดนั้น นักเรียนบางกลุ่มเขียนได้ค่อนข้างล่าช้า บางกลุ่มยังไม่สามารถเขียนผังความคิดได้ถูกต้อง โดยเขียนข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือเขียนรายละเอียดไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาของใจความรอง ผลการทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1 ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นั่นคือ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 64.40 จำนวนนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 35.29 ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนการเขียนผังความคิด โดยยกตัวอย่างจากบทอ่านสั้น ๆ ง่าย ๆ ให้นักเรียนฝึกเขียนด้วยตนเอง พร้อมทั้งผู้วิจัยได้รวบรวมปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาในวงจรปฏิบัติการต่อไป

1.2 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีความกระตือรือร้นกับการเรียนมากขึ้น ผู้วิจัยได้ปรับวิธีการจำของนักเรียน โดยการเปรียบเทียบให้จำว่า ใจความหลักใจความรองและรายละเอียดของใจความรอง เปรียบเป็น “แม่ลูกหลาน” ตามลำดับ เมื่อนำเนื้อหาจากบทอ่านมาเขียนลงผังความคิดทำให้การอธิบายกระชับขึ้น นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น การหาข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของใจความรองของนักเรียนถูกต้องรวดเร็วขึ้น พร้อมทั้งผู้วิจัยได้ให้นักเรียนฝึกเขียนผังความคิดจากบทอ่านในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ซ้ำอีกครั้ง ผลปรากฏว่านักเรียนสามารถเขียนผังความคิดได้ถูกต้องครบถ้วนกว่าเดิม และรู้สึกสนุกกับการเรียน สามารถเขียนผังความคิดได้ง่ายขึ้นและทำคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบทอ่านและคะแนนทดสอบท้ายวงจรได้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่นักเรียนได้เรียนรู้บทอ่านและฝึกเขียนผังความคิดด้วยความเข้าใจและได้ฝึกทำซ้ำๆ จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถทำคะแนนได้มากขึ้น สอดคล้องกับกฎแห่งการฝึกหัด (Law of exercise) ของธอร์นไดค์ (Thorndike, 1949 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2551 : 51-52) ซึ่งกล่าวว่า การฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจ จะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร หากต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในเรื่องใด จะต้องช่วยให้เขาเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างแท้จริงแล้วให้ฝึกฝนโดยให้กระทำสิ่งนั้นบ่อย ๆ และ

สอดคล้องกับกฎแห่งการใช้ (Law of use and disuse) ของธอร์นไดค์ (Thorndike, 1949 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2551 : 51-52) ที่เห็นว่า ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ หากมีการนำไปใช้บ่อย ๆ เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้วควรให้ผู้เรียนฝึกนำการเรียนรู้ที่ไปใช้บ่อย ๆ จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และทำคะแนนได้ดีขึ้น ผลการทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนทำคะแนนได้ดีขึ้นทุกคน แต่ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นั่นคือนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 70.74 จำนวนนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 55.88 ผู้วิจัยได้รวบรวมปัญหาในวงจรปฏิบัติการที่ 2 และนำมาวิเคราะห์ หาแนวทางแก้ไขปัญหามองวงจรต่อไป

1.3 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนกระตือรือร้นในการทำแบบฝึกทุกคนและส่วนใหญ่สามารถทำเสร็จก่อนเวลาที่กำหนดไว้ นักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบฝึกได้ถูกต้อง นักเรียนตั้งใจทำงานทุกคน ไม่มีการขอความช่วยเหลือจากเพื่อน มีวินัยในตนเองและเข้าใจลำดับขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดีในการเขียนผังความคิด นักเรียนเข้าใจมากขึ้น สามารถเขียนผังความคิดได้ใจความครบถ้วนถูกต้องมากขึ้น จากการทำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 3 พบว่า นักเรียนสามารถทำคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงยุติการทดลองการวิจัยและดำเนินการทดสอบย่อยท้ายวงจรที่ 3 การที่นักเรียนสามารถทำคะแนนแบบฝึกหลังบทอ่านและคะแนนท้ายวงจรได้สูงขึ้น อาจเป็นเพราะการเขียนผังความคิดทำให้นักเรียนจดจำใจความสำคัญของเนื้อหาได้ดี และเข้าใจเรื่องที่อ่านมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัลเวอร์แมน (Alverman, 1986 : 754-758) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ผังความคิดเป็นแบบฝึกหัด ชนิดเติมคำกับนักเรียนระดับ 10 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยผังความคิด สามารถจดจำใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถึงร้อยละ 73 การใช้ผังความคิดมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านวิชาภาษาอังกฤษ เป็นการช่วยให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่อ่านได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น และการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิดยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนจัดข้อมูลให้เป็นระบบระเบียบ รู้จักเชื่อมโยงและสรุปความเนื้อหา สามารถแยกเนื้อหาออกเป็นประเด็นหลัก ประเด็นรองและหาส่วนประกอบของรายละเอียดอื่น ๆ ได้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ ทิศนา แคมมณี (2551 : 389) ที่

กล่าวว่า ผังความคิด (Mind Map) เป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่างๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวม เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้นและจดจำได้นาน ผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนจัดข้อมูลให้เป็นระบบระเบียบ อยู่ในรูปแบบที่อธิบายให้เข้าใจและจดจำได้ง่าย และผังความคิดยังทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น กล้าแสดงออก มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ สนุกกับการเรียน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะรัตน์ ดีศรี (2545 : 86) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลของการใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนมากกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ นักเรียนจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 60 ของคะแนนทั้งหมด

2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขามแก่นนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีนักเรียนที่สอบผ่านเกณฑ์จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 88.24 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป ทั้งนี้ นอกจากการใช้วิจัยปฏิบัติการแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนต่าง ๆ ต่อไปนี้ อาจมีส่วนช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ ดังนี้

2.1 กิจกรรมก่อนการอ่าน เป็นขั้นตอนการสอนที่ใช้เตรียมความพร้อมของนักเรียนในการรับความรู้ใหม่ สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีการใช้สถานการณ์หลายรูปแบบ เป็นการเปลี่ยนวิธีสอนไม่ให้ซ้ำซาก ปรากฏว่าบรรยากาศการเรียนรู้ มีความสนุกสนานน่าเรียน ครูพยายามใช้ความรู้เดิมของนักเรียนเชื่อมโยงสู่ความรู้ที่นักเรียนจะได้เรียนรู้ใหม่ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ต้องการเรียนรู้สอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิม (Schema theory) ซึ่งบาร์เลต (Bartlett, 1986 : 20) กล่าวว่า การระลึกถึงข้อมูลภายหลังการอ่านข้อความไปแล้วนั้น

ไม่ใช่การสร้างเรื่องขึ้นมาใหม่ แต่เป็นการสร้างหรือเล่าเรื่องจากประสบการณ์เดิมที่มีอยู่หรือจากเรื่องที่ได้อ่านไปแล้ว ผู้ที่มีความรู้หรือภูมิหลังในเรื่องที่อ่าน จะสามารถอ่านบทความที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจกว่าผู้ที่ไม่มีภูมิหลังมาก่อนเลย

2.2 กิจกรรมขณะอ่าน ผู้วิจัยเลือกกลวิธีการใช้ผังความคิด มาประกอบกระบวนการอ่านในขั้นนี้ เพื่อเป็นการช่วยให้นักเรียนอ่านภาษาอังกฤษได้ด้วยความเข้าใจ สามารถจับใจความสำคัญและสรุปความสัมพันธ์ของเนื้อหาสาระหว่างใจความหลัก ใจความรอง และ ใจความที่เป็นรายละเอียดอื่น ๆ เพื่อเขียนเป็นโครงสร้างในภาพรวมของเนื้อหาทั้งหมด ในรูปของผังความคิดแบบแผนผังรูปแมงมุม การอ่านโดยใช้ผังความคิดช่วยให้นักเรียนสรุปความรู้ได้เอง เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นได้ง่ายขึ้น จดจำได้นานขึ้นและยังช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านสอดคล้องกับคำกล่าวของ วีรฐ มามะศิริวานนท์ (2542 : 107-108) ที่ได้กล่าวสรุปประโยชน์ของผังความคิดว่า ช่วยเรียบเรียงความเข้าใจจากเนื้อเรื่องที่อ่าน ช่วยให้เข้าใจได้ง่าย ใช้สรุปความเข้าใจได้ด้วยตนเอง เป็นเครื่องมือช่วยจำ ใช้ในการทบทวนและประหยัดเวลาในการเรียนรู้ฝึกการเชื่อมโยงข้อมูล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัลเวอร์แมน, บูธบี และ วูล์ฟ (Alverman, Boothy and Wolf. 1988 : 13-21) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผลการใช้เทคนิคการสร้างผังความคิดกับการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคการสร้างผังความคิดสามารถจำแนกและถ่ายทอดใจความสำคัญในเรื่องที่อ่านได้มากกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ

2.3 กิจกรรมหลังการอ่าน ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปบททบทวนบทเรียนจากผังความคิดที่นักเรียนเขียนไว้แล้ว เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนก่อนการทำแบบฝึกทักษะหลังการอ่าน โดยนำผังความคิดที่นักเรียนได้เขียนสรุปไว้แล้ว มาประกอบการทำแบบฝึกทักษะท้ายบทอ่าน ผังความคิดดังกล่าวช่วยพัฒนาความเข้าใจ ทำให้นักเรียนได้คิดไตร่ตรองก่อนตอบคำถาม ทำให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะได้ง่ายขึ้น และรู้สึกมีความสุขกับการเรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของ ชาตรี สำราญ (2542 : 41-42) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของผังความคิดไว้ว่า ช่วยในการแปลความหมายและพัฒนาความเข้าใจ รู้จักการจัดหมวดหมู่ข้อมูล การจัดลำดับข้อมูลเพื่อให้จำได้ง่าย ได้คิดไตร่ตรองมากขึ้น เป็นวิธีเรียนจากการเล่น นักเรียนจะมีความสุขกับการ

เรียนรู้ นอกจากนี้ หลังจากสิ้นสุดการเรียนรู้แต่ละวงจรปฏิบัติการ นักเรียนจะต้องรับการทดสอบโดยการทำแบบทดสอบย่อย ทำวงจรปฏิบัติการแต่ละวงจร ซึ่งนักเรียนทุกคนสามารถทำได้คะแนนได้ดีขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเขียนผังความคิด ทำให้นักเรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหา ได้ง่ายขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรา ไชยสัถย์ (2551 : 47) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้แผนที่ความหมายกับวิธีสอนอ่านตามคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพธิ์ไทรพิทยาคาร อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า นักเรียนที่สอนโดยใช้แผนที่ความหมายมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด ในระดับมากในทุกด้าน และเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในข้อที่ 7 มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจและมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด ช่วยให้นักเรียนทำแบบทดสอบได้ดีขึ้นทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีเนื้อหาและกิจกรรม น่าสนใจ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน การนำเพลง เกม และรูปภาพมาประยุกต์ใช้ในห้องกิจกรรมก่อนการอ่าน เป็นการสร้างแรงจูงใจและเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเรียน สนใจการเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่ว่า เนื้อหาบทอ่านใช้ภาษาที่เรียบง่าย อ่านแล้วเข้าใจง่ายและมีแบบฝึกที่สนุกสนานเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ เกตุแก้ว (2549 : 46-47) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้แผนภาพลำดับความคิดในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนการเคหะท่าทราย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 43 คน มีความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษ เพราะการสร้างแผนภาพลำดับความคิด ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาและจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิดด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ สรุปขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ขั้นกิจกรรมก่อนการอ่าน เป็นขั้นที่ผู้วิจัยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แจ้งเรื่องที่จะเรียนและใช้สถานการณ์ต่างๆ เพื่อสร้างความสนใจ สร้างแรงจูงใจ และ เตรียมความพร้อมนักเรียนโดยการใช้อุปกรณ์ ภาพ แผนที่ เพลง หรือ เกม สนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน การจับคู่รูปภาพกับคำศัพท์ การเติมคำศัพท์หรือวลีในประโยคเป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ทำให้นักเรียนสนใจ ตั้งใจ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้และมีความพร้อมที่จะเรียนรู้กิจกรรมขั้นต่อไป

1.2 ขั้นกิจกรรมขณะอ่าน กิจกรรมขั้นนี้เริ่มด้วยการอ่านออกเสียงเนื้อหาในบทอ่าน โดยครูอ่านให้นักเรียนฟัง นักเรียนอ่านตาม แล้วนักเรียนจึงอ่านพร้อมกัน หลังจากนั้น ทั้งครูและนักเรียนสนทนากับเนื้อหาบทอ่านนักเรียนพบทวนบทอ่านเรียบๆ เพื่อทำความเข้าใจบทอ่านหาข้อความที่สามารถนำมาเป็นใจความหลักใจความรองและรายละเอียดที่สนับสนุนใจความรอง แล้วจึงเขียนสรุปเนื้อหาลงในผังความคิด โดยครูคอยให้คำแนะนำเพิ่มเติม

1.3 ขั้นกิจกรรมหลังการอ่าน หลังจากให้นักเรียนเขียนผังความคิดแล้ว นักเรียนได้เปลี่ยนหน้าที่กันในการนำเสนอผังความคิดของตนเองเป็นงานกลุ่ม งานคู่ หรืองานเดี่ยวตามลำดับ โดยมีครูให้คำแนะนำ และเพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและให้กำลังใจ หลังจากนั้นนักเรียนจึงทำแบบฝึกหัดท้ายบทอ่าน โดยดูเนื้อหาจากผังความคิดที่ได้เขียนสรุปไว้ ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถตอบคำถามในแบบฝึกได้ง่ายและรวดเร็วว่าการดูเนื้อหาจากบทอ่านเนื่องจากการเขียนผังความคิดนั้น นักเรียนได้จัดหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบระเบียบไว้แล้ว ทำให้นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดท้ายบทอ่านได้ง่ายขึ้น และเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้นแต่ละวงจรปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบย่อยทำวงจรปฏิบัติการ เพื่อตรวจสอบระดับความรู้ความเข้าใจจากเรื่องที่เรียน ผลจากการทำแบบทดสอบนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อไป

1.4 ผลการทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการ เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สิ้นสุดแต่ละวงจรปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการ เพื่อศึกษาพัฒนาการทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สรุปคะแนนที่ได้ตามลำดับดังนี้ การทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 64.40 และมีจำนวนนักเรียนที่สอบผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 35.29 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด การทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 70.74 และมีจำนวนนักเรียนที่สอบผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 55.88 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด การทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.15 และมีจำนวนนักเรียนที่สอบผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 88.24 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งผลการทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1 คะแนนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เนื่องจากนักเรียนยังไม่เข้าใจหลักการเขียนผังความคิดและยังไม่สามารถเขียนผังความคิดได้ถูกต้อง แต่ในการทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีคะแนนสูงขึ้น และในการทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนสามารถทำคะแนนได้ดีขึ้น เนื่องจากนักเรียนตั้งใจเรียน และครูผู้วิจัยปรับเทคนิคการสอน การอธิบายที่ทำให้ให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา สามารถเขียนผังความคิดได้อย่างถูกต้อง มีใจความครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น นักเรียนจึงสามารถทำคะแนนได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนทั้งหมดมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 82.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ความรอบรู้เฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่กำหนดไว้ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม และนักเรียนที่สอบผ่านเกณฑ์มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 88.24 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การผ่านที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของนักเรียนทั้งหมด ดังนั้น สรุปผลด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้น ซึ่งบรรลุตามเกณฑ์ความรอบรู้ของการวิจัยที่ตั้งไว้

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากข้อมูลการแสดงความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยว

กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิดพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด ในระดับมากในทุกรายด้าน โดยเฉพาะในข้อที่ 7 มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนมีความเห็นว่า กิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิดช่วยทำให้นักเรียนทำแบบทดสอบได้ดีขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนยังมีความเห็นว่า การอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิดทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนช่วยให้นักเรียนรู้จักเชื่อมโยงและสรุปความเนื้อหาได้ ทำให้นักเรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งยังสามารถนำกลวิธีกรอ่านโดยใช้ผังความคิดไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษาเรื่องความคงทนในการเรียนรู้กับการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด
2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าวิธีการใช้ผังความคิดเพื่อประกอบการสอนภาษาอังกฤษทักษะอื่นๆ เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการพูด หรือทักษะการเขียน
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ผังความคิดประกอบสื่อการสอนประเภทอื่น ๆ ได้แก่ ชุดการสอน บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนสำเร็จรูป
4. ควรมีการทดลองใช้ผังความคิดประกอบการเรียนรู้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างในระดับอื่นๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เชื่อถือได้และมีความเที่ยงตรงมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.สมปอง ศรีภักดา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอนก ศิลปนิลมาลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ ดร.นิตยา กลางขันธ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลดาวัลย์ วัฒนบุตร และ อาจารย์ ดร.สุช ศิลป์ ประสงค์สุข กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความเมตตาของท่านที่กล่าวมาข้างต้นไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. (2544). บทบาทการสอนภาษาอังกฤษในสหัสวรรษใหม่, **วารสารศึกษาศาสตร์**. 5 (3), 71 - 78 : กรกฎาคม - กันยายน.
- จิราภรณ์ เกตุแก้ว. (2549). **การใช้แผนภาพลำดับความคิดในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาติร์ สำราญ. (2542). **หลากหลายวิธีสอนที่ไม่หลอกลอนวิธีเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์.
- ทีศนา เขมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประวีต เอรารวรรณ์. (2545). **การวิจัยปฏิบัติการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้าวิชาการ.
- ปิยะรัตน์ ดีศรี. (2545). **การศึกษามลของการใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและเจตคติที่ดีต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เรวดี ทิรัญ. (2540). "สอนอย่างไรเด็กจึงจะอ่านภาษาอังกฤษเข้าใจ," **แนวคิดและเทคนิควิธีการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. 149-161. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรฐ มามะศิริานนท์. (2542). **สุดยอดวิธีอ่านตำรา**. กรุงเทพฯ : เอ็กเปอร์เน็ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : พรักหวานภราพิท.
- สุภัทรา ไชยสัตย์. (2551). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้แผนที่ความหมายกับวิธีสอนอ่านตามคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไสว พักขาว. (2544). **การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : เอ็มพันธ์.
- Alverman, D.E.(1986). "Graphic Organizers : Cuing Devices for Comprehending and Remembering Main Ideas," in **Teaching Main Idea Comprehension**. Delaware : **International Reading Association**, 1986 : 754 - 758.
- Alverman, P. ,R.Boothy and J. Wolf. (1988). "The Effect of Graphic Organizers : Instruction on Fourth Graders' Comprehension of School Studies Text," **Journal of Social Studies Research**. 8 (January,) : 13 - 21.
- Bartlett, B. J. (1986). **Reading for Memory : Where Top-level Structure Helps**. Perth : Annual Conference of the Australian Reading Association.
- Carrell, P.L., B.G. Pharis and J.C. Liberto. (1989). "Metacognitive Strategy Training for ESI Reading," **Tesol Quaterly**, 23 (4 December) : 647-678.
- Devis, Z. T., and M. D. McPherson, (1989). Roadmap for Reading Comprehension, **The Reading Teacher**. 43,: 232-240.
- Widdowson, H. G. (1979). **Teaching Language as Communication**. Oxford : Oxford University Press.